

78289 - Tövbeden sonra haram mallara ne yapılır?

Soru

Ben muhasebe şirketinde muhasebeciyim. Müşterilere hesap raporları ve vergi giderlerin işlemlerini yapıyorum, mali ve vergi konularda öğütler veriyorum. Müşterilerimizin çoğu küçük lokanta işletmecilerinden oluşmaktadır. Bizim ayrıca emlak ve özel sektörde müşterilerimiz var. Küçük lokanta sahipleri ise diğer ürünlerle domuz eti de satmaktadırlar. Tüm müşterilerimiz (alış veya veriş olarak) faizle çalışmaktadırlar. Bazen müşterilerle bir takım yazışmalar yapmaktayım bu yazışmaların faizli borçlanmalarda kullanıldığını bilmekteyim. Sonuç olarak bu yaptığım iş helal mi? Şayet helal değilse bu işi bırakıp başka bir işe girersem şu ana kadar bu işten kazandığım ve biriktirdiğim parayı kendime kullanabilir miyim? Kazandığım parayı başka bir alanda çalıştırabilir miyim? Bu parayla hacca gidebilir miyim?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi: Faizi kaydetmek, hesaplamak, yazışmalar yapmak veya buna benzer işlemler yapmak caiz değildir. Çünkü bu işlerde haram ve günah olan işe yardım etmektir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: " İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir."[\[1\]](#)

Bu konuda vacip olan şey bu tür işleri bırakıp sadece mübah olan işlerle meşgul olmaktır. Şüphesiz her kim Allah için bir şeyi bırakırsa Allah ona bıraktığı şeyden daha hayırlı rızık nasip eder.

Daha detaylı bilgi için (59864) nolu sorunun cevabına bakınız. Nitekim bu cevapta sadece bir yazı yazmanında haram olduğunu belirtilmektedir.

İkincisi: her kim haram bir işten tövbe ederse ve o işten bir para kazanmışsa örnek olarak şarkı

söyleme ücreti, rüşvet, kehanet, yalan şahitlik, faiz işlemi için yazışmak vb. haram işler. Bu durumda şayet parayı harcamışsa yapacak bir şey yoktur. Ancak para elindeyse onu hayır yollarında harcaması gerekir. Fakat ihtiyaç sahibiyse ondan ihtiyaç duyduğu kadar alabilir gerisinden kurtulması gerekir. O parayla hacca gidemez çünkü Allah temizdir sadece helal ve temiz olan malı kabul eder.

İbn Kayyim Rahimehullah şöyle dedi: “Şayet bir kişi zina, şarkı, içki, yalan şahitlik vb. haram işlerde başkasından karşılıklı olarak bir şey alır ve para onun elindeyse. Bir takım alimlere göre bu parayı sahibine iade eder çünkü bu parayı şeriatta caiz olan bir şey karşılığında almamıştır. Ayrıca para sahibine mübah bir fayda sağlanmamıştır. Diğer alimlere göre tövbe etmesi o parayı sadaka olarak vermesidir. O parayı sahibine iade etmez. Şeyhul İslam İbn Teymiye bu görüştedir. Bu görüş tercihli görüştür.[2]

İbn Kayyim rahimehullah bu konuyu açık bir şekilde açıklayarak şöyle demiştir: bu paradan kurtulmak ve tövbe etmek ancak bu parayı sadaka vererek olur. Şayet ihtiyaç sahibi ise ihtiyacı kadar alır geri kalanı sadaka olarak verir.[3]

İbn Teymiye rahimehullah şöyle dedi: “Şayet zina yapa kadın veya içkici bir adam yaptığından tövbe ederse ve bu kişiler fakir ise ihtiyaçları kadar bu paradan harcama yapabilirler. Şayet bu kişiler bir ticaret veya bir üretim merkezi inşa edebiliyorsa onu sermaye olarak kullanabilirler.[4]

Daha detaylı bilgi için Dr. Abdulalh bin Muhammed el Saidi'nin “ Günümüzdeki bankalardaki faizli işlemler” adlı eserinden faydalanabilir siniz. [5]

Üçüncüsü: geçen Şeyhul İslam'ın sözünden anlaşıldığına göre haram kazançtan tövbe eden kimse şayet ihtiyaç sahibi ise ihtiyacı kadar o paradan alabilir. Ve sermayesi olacak şekilde ticaret ve sanayide parayı işletebilir. Daha sonra ihtiyaç fazlasını sadaka olarak verir.

Dördüncüsü: senin işinde hem helal hem haram işler olması itibarıyla haram oranını tespit etmeye çalış ve o oranda ki paradan kurtul. Şayet bunu hesaplamak zor ise yarısından kurtul. Şeyhul İslam rahimehullah şöyle dedi:” .....şayet helal mala haram karışırsa her birinin oranı bilinmezse bunu ikiye böler.[6]

En iyisini Allah bilir.

---

[1] Maide,2

[2] Medaric el Salikin 1/389

[3] Zadul mead 5/778

[4] Mecmu el Fetava 29/308

[5] 2/779-874

[6] Mecmu el Fetava29/307